

Molt humans, molt divins (XIV): Per donar llum, paraules veritables

Jesús i els primers deixebles van demostrar un gran amor a la veritat, amb la seguretat de qui transmet una notícia que omple la vida d'alegria.

22/09/2022

«Mireu un autèntic israelita, un home que no enganya» (*Jn* 1, 47).
L'elogi que Jesús va fer de Natanael també li podien aplicar tots els que

l'escoltaven. El Mestre només pronunciava paraules veritables, i vivia profundament d'acord amb aquestes. En les paraules de Jesús es manifesta sempre el desig ardent de donar-nos el millor que té. I aquest amor fa que el que diu sigui sempre transparent, orientat a entregar-nos la seva veritat i la seva misericòrdia. Per això, llavors com ara, la seva vida i el seu testimoni enlluernen, tot i que de vegades també espantin o desestabilitzin.

Sense por de la veritat

Un moment en què es percep clarament aquest tarannà del Mestre és el capítol sisè de sant Joan. Poc després d'haver deixat la multitud sorpresa amb la multiplicació d'uns quants pans i peixos, dels quals tots mengen fins a sadollar-se, el veiem decidit a revelar una veritat important. Jesús sap bé que a aquells

milers que l'han seguit fins allà els costarà molt comprendre-la. Però no s'estalviarà cap paraula, ni alleujarà el missatge per fer-lo més acceptable: «Qui menja la meva carn i beu la meva sang, té vida eterna» (Jn 6, 54). Gairebé tots se n'acomiaden, precisament per com són de desconcertants les seves paraules: «*Aquest llenguatge és molt dur. Qui és capaç d'acceptar-lo?*» (Jn 6, 60).

Es podria dir, amb llenguatge de xarxa social, que en aquest moment el seu *excés* d'audàcia l'ha portat a perdre més de cinc mil seguidors. Per al Mestre, tanmateix, aquest fracàs és només efímer i aparent: ni el deté ni el condiciona... Tant és així que, en descobrir el desànim i el desengany als rostres dels dotze, els pregunta també: «*També vosaltres em voleu deixar?*» (Jn 6, 67). Paradoxalment, per quedar-se amb nosaltres, Jesús prefereix pagar el preu de la solitud: no està disposat, per assegurar un

èxit passatger, a deixar d'alimentar-nos i d'estimar-nos amb el pa eucarístic a través dels segles. Per a Jesús, com per a la seva Església, la veritat és l'amor per nosaltres. Sap que és decisiu manifestar-se de manera autèntica, perquè *«vol que tots els homes se salvin i arribin al coneixement de la veritat»* (1 Tm 2, 4). I la veritat moltes vegades dol. «La veritat no és en absolut barata. És exigent, i crema», deia una vegada Joseph Ratzinger. «El missatge de Jesús també inclou el repte que trobem en aquesta pugna amb els seus contemporanis (...). Qui no es vulgui deixar cremar, qui no estigui disposat a això, tampoc no s'aproparà a Ell».^[1]

Jesús diu el que ha de dir, com ho ha de dir, quan ho ha de dir. Uns dies abans de ser condemnat a mort pels mateixos que l'estan escoltant al Temple de Jerusalem, després d'haver-los acusat davant del poble

de «fariseus hipòcrites (...) sepulcres emblanquinats» (Mt 23, 27), els increpa així, també públicament: «Serps, cria d'escurçons! Com podeu escapar-vos de ser condemnats a l'infern?» (Mt 23, 33). Són paraules que ens poden impressionar. Jesús no parla tan durament amb els qui estan en l'error, o amb els pecadors... sinó més aviat amb els qui, creient-se justos, impedeixen que els altres s'apropin a Déu (Mt 23, 13). Sap perfectament que les seves paraules atien l'antipatia dels qui ja pensen a donar-li mort. Però això li és igual. Ni tan sols el frena el temor que els seus deixebles es puguin convertir en víctimes indirectes del seu discurs encès... Perquè l'amor a la veritat i als homes és per sobre de la vida terrenal. Sant Josep maria sintetitza molt bé aquesta actitud de Jesús: **«no tinguis por de la veritat, encara que la veritat et comporti la mort».**

^[2] Amb aquestes paraules aspres i crues que dirigeix als fariseus, Jesús

està defensant de l'error i de la mentida el petit ramat que amb el pas dels anys —Ell ja ho sap— patirà també el martiri per amor a Déu i per defensar aquesta mateixa veritat. Perquè la veritat és la primera i l'última paraula amorosa dels màrtirs cristians.

Són molts els passatges de la vida del Senyor en què preval aquest amor a la veritat. Com Ell mateix afirma en el seu judici davant de Pilat, «jo he nascut i he vingut al món per donar testimoni de la veritat» (cf. *Jn* 18, 37). I també els cristians hem estat batejats i confirmats per ser testimonis d'aquell que és «el camí, la veritat i la vida» (*Jn* 14, 6), davant dels intents de sotmetre la realitat a càlculs, interessos o ideologies. Testimonis: això significa la paraula *màrtir*. Tot i que Déu no cridi tots els cristians a abocar la seva sang per la fe, sí que espera que estiguem disposats a deixar la vida, gota a

gota, per aquesta mateixa fe; a ser «màrtirs sense espectacle», com qui «esmerça els seus anys treballant sense altre punt de mira que servir l'Església i les ànimes, i envelleix somrient, i passa desapercebut...».^[3] Perquè, al cap i a la fi, «l'existència temporal —tant de les persones com de la societat— només és important precisament com a etapa cap a l'eternitat. Per això la vida terrenal és només relativament important, i no és un bé absolut. El que importa absolutament és que siguis feliç, que et salvís».^[4]

No podem deixar d'anunciar el que hem vist i sentit

Quin bonic reflex de l'actitud valenta de Jesucrist contemplem en els seus primers deixebles! Rere el foc de Pentecosta, sorprèn escoltar la predicació dels apòstols, que parlen ja **sense por**. Així ho han après del Mestre. Al llibre dels Actes dels

Apòstols, veiem com Pere i Joan són portats presos davant del Sanedrí per exposar públicament la veritat de la resurrecció de nostre Senyor, i per donar explicacions sobre la curació d'un home coix. Després d'una nit a la presó, són sotmesos a un interrogatori, al qual també assisteix aquest home guarit. Els ancians i escribes els pregunten: «Amb quin poder o en nom de qui heu fet vosaltres tot això?» (Act 4, 7). La resposta de Pere és taxativa. Ja no queda cap indici de la covardia que el va portar a mentir i a negar el Senyor durant la fosca nit de la passió: «Sapigueu, vosaltres i tot el poble d'Israel, que a aquest home el teniu sa davant vostre gràcies al nom de Jesucrist, el Natzarè, que vosaltres vau crucificar, però a qui Déu ha ressuscitat d'entre els morts» (Act 4, 10). La llibertat amb què parlen Pere i Joan els deixa estupefactes. No saben què fer, tret d'ordenar-los no tornar a ensenyar ni a fer res en

Nom de Jesús. La resposta de Pere i Joan posa en evidència l'arbitrarietat del que els estan demanant: «Decidiu vosaltres mateixos si és just davant de Déu que us obeïm a vosaltres més que no pas a ell. Nosaltres no podem deixar d'anunciar el que hem vist i sentit» (*Act 4, 19-20*).

Aquests exemples de la vida de Jesús i dels primers deixebles ens proporcionen la mesura adequada del nostre comportament a l'hora de proclamar la veritat de Jesucrist. Una falsa prudència ens podria portar a fabricar discursos complaents, o a callar quan hem de parlar. Sens dubte, evangelitzar no vol dir entrar sempre en el conflicte, però tampoc no pot consistir a evitar-lo permanentment, fent compromisos amb la veritat. En aquest sentit, sant Josepmaria escrivia: «Contemporitzar? —És una paraula que només es troba —cal contemporitzar!— en el lèxic dels qui

no tenen ganes de lluita —dròpols, vius o covards—, perquè abans de posar-s'hi ja se saben vençuts».^[5] Al mateix temps, també seria massa còmode pensar que la fe es pot transmetre sense plantejar-se la solidesa del nostre discurs, o sense atendre els problemes, els anhels i la sensibilitat de cada moment, de cada persona.

En qualsevol cas, quan un cristià vol viure d'acord amb la seva identitat, de vegades s'haurà de sobreposar a la por del ridícul, al «què diran». Avui potser és menys freqüent que els deixebles de Jesús acabin entre els lleons o en una cel·la, com els va passar a Pere i a Joan i a tants sants que ens han precedit en la custòdia i testimoni de la fe. Tanmateix, pot passar que la nostra imatge pública se'n ressenti, o fins i tot que siguem perseguits a causa de la nostra defensa de la dignitat humana i de la llibertat de les consciències, que

estan a la base de l'exercici de la fe, del respecte de la vida i de tantes altres realitats irrenunciables.

La vida dels cristians, escriu sant Josepmaria, no és «anti-res»: és «afirmació, optimisme, joventut, alegria i pau».^[6] Però precisament per això hem de tenir «la valentia de viure públicament i constantment d'acord amb la nostra santa fe»:^[7] no podem permetre que perdi força en les nostres vides l'amor a Déu i a la veritat, perquè sense aquest amor i aquesta veritat ja no tindríem res per anunciar al món. Juntament amb això, és important buscar la manera de fer el bé més gran possible en cada situació, tenint en compte que la transmissió de la veritat no depèn només que diguem les coses, sinó també que els qui ens senten ens entenguin. També Jesús de vegades va optar per callar (cf. *Lc* 4, 28-30; *Mt* 26, 63); i, si moltes vegades parlava sense embuts, sempre buscava la

manera de fer-se entendre per uns i altres. En aquest sentit, passarà que de vegades sigui contraproduent insistir en una idea i, en canvi, convingui esperar a una altra ocasió, o repensar les nostres raons; i també, com a part d'aquest treball, ens haurem d'esforçar per comprendre les raons dels altres, que moltes vegades ens podran donar llum per entendre millor la nostra fe i les carències del nostre discurs.

En la seva primera carta, la que podríem anomenar la primera encíclica de la història, sant Pere presenta en pocs traços tot aquest programa apostòlic: «Reconegueu en els vostres cors el Crist com a Senyor; estigueu sempre a punt per a donar una resposta a tothom qui us demani raó de la vostra esperança. Però feu-ho suaument i amb respecte, mantenint la rectitud de consciència. Així quedaran confosos els qui ara us calumnien» (1 Pe 3, 15-16).

Als areòpags del nostre segle

El repte d'evangelitzar no només exigeix valentia, sinó també preparació intel·lectual i teològica — la que cadascú pugui obtenir—, de de llengües i empatia amb la cultura contemporània, que és la nostra.

Veure sant Pau mateix a Atenes ens pot ajudar a entendre com manifestar-nos als areòpags del nostre segle (cf. *Act 17*, 16 s.). Primer observem un Pau que es consumia al seu interior en observar una ciutat entregada a la idolatria. Tanmateix, el seu ardor no el porta a parlar amb amargor, o de males maneres.^[8]

Explora el terreny i escolta: primer els seus germans jueus a la sinagoga i, després, al carrer, els filòsofs epicuris i estoics, amb els quals entaula conversa i a qui manifesta les seves idees sobre Déu i sobre la vida. A més de contemplar amb interès l'arquitectura de la ciutat, sant Pau demostra un bon

coneixement de la seva literatura; això li permet adaptar el seu missatge a aquell auditori que ha mostrat curiositat per les seves paraules. Sant Pau conforma la seva predicació a aquest auditori, per si mateix difícil, però ni degrada ni atenua l'evangeli. El discurs que pronuncia a l'areòpag es manté com un model, que val la pena rellegir de tant en tant.

En un primer moment, sant Pau lloa la bellesa d'un altar construït al Déu desconegut, que ha descobert passejant per la ciutat. Aquesta referència cultural l'apropa als seus interlocutors i li permet parlar sobre aquest Déu misteriós, que ell diu que coneix. Amb diverses referències literàries dels poetes grecs, sant Pau dirigeix empàticament el discurs cap a la veritat que vol transmetre: que tots som criatures d'aquest Déu desconegut, perquè ell és el Creador i el Senyor de totes les coses. Els

explica, a més, com aquest Déu s'ha fet present entre nosaltres, no a través d'ídols construïts per la mà de l'home, sinó encarnant-se, i oferint com a prova de la seva divinitat la seva resurrecció entre els morts...

Sant Pau aconsegueix fer brillar amb tota la seva esplendor l'autenticitat del *kerigma*, *el cor de la fe*, davant d'un poble culte i pagà. És cert que, com li va passar al Senyor en el discurs del Pa de vida, la major part de l'auditori l'abandona educadament: «*Sobre aquest punt ja t'escoltarem un altre dia*» (Act 17, 32). No totes les orelles estan preparades per acceptar la paraula de Déu a la primera. Però alguns es queden: el relat afegeix que aquell dia van abraçar la fe Dionís l'Areopagita, una dona que es deia Dàmaris i uns quants més. La valentia, la preparació intel·lectual i el do de gentes de Pau, com el de tants cristians, és fusta que permet a

l'Esperit Sant encendre el foc de Jesucrist a molts cors. Aquest passatge de la vida de sant Pau, en fi, ensenya moltes coses sobre com cal procedir en una cultura que de vegades ha perdut fins i tot el mateix llenguatge per nomenar Déu.

Tot per a tots

Les paraules i la vida d'un cristià de vegades poden resultar escandaloses, no perquè faci res de dolent, sinó per contrast amb el que es considera com a socialment acceptable. Certament, la seva manera de viure pot posar en evidència, fins i tot sense pretendre-ho, la forma de vida de moltes persones: en les seves relacions afectives, en certs hàbits professionals, en les maneres de divertir-se. Formes i hàbits que no només reben l'aprovació del sentit comú, sinó que de vegades s'han convertit en drets exigibles jurídicament.

En aquest context, és factible que una persona es pugui sentir jutjada i menyspreada al seu cor davant d'una afirmació com aquesta de sant Pau: «No us feu il·lusions! Ni els qui porten una vida immoral, ni els idòlatres, ni els adúlter, ni els pervertits, ni els qui tenen relacions sexuals amb altres homes, ni els qui roben, ni els usurers, ni els embriacs, ni els calumniadors, ni els lladres no posseiran en herència el Regne de Déu» (1 Co 6, 9-10). Aquestes paraules van poder escandalitzar alguns dels corintis que les van rebre, i segurament ho continuen fent avui. Els cristians vivim d'afirmació, i les maneres de parlar poden canviar en funció dels moments o dels interlocutors; però no podem fer com aquells mestres que diuen el que cadascú voldria sentir (2 Tm 4, 4). El profeta Isaïes escrivia «Ai dels qui tenen el mal per bé i el bé per mal! Canvien la tenebra en llum i la llum en tenebra; fan passar per amarg el

que és dolç i per dolç el que és amarg
(*Is 5, 20*).

Alhora, el nostre testimoni de la veritat no es pot reduir a la denúncia del mal: l'Evangelí és abans que res anunci de l'amor incondicional de Déu per cadascú. Les mateixes paraules de sant Pau no es limiten a una enunciació condemnatòria de vicis i pecats; després d'aquestes línies fortes, afegeix: «Alguns de vosaltres éreu d'aquests, però ara heu estat rentats, heu estat santificats i heu estat fets justos en el nom de Jesucrist, el Senyor, i gràcies a l'Esperit del nostre Déu» (*1 Co 6, 11*).

Potser avui més que mai percebem com «la tasca evangelitzadora es mou entre els límits del llenguatge i de les circumstàncies. Procura sempre comunicar millor la veritat de l'Evangelí en un context determinat, sense renunciar a la

veritat, al bé i a la llum que pugui aportar quan la perfecció no és possible. Un cor missioner coneix aquests límits i es fa “feble amb els febles [...], tot per a tots” (1 Co 9, 22)».

^[9] Qui viu d’una amistat profunda amb Déu i amb els altres es pot deixar conquerir per la veritat i manifestar-la lliurement i amb afecte, acompanyant els altres per un pla inclinat. És veritat, «el sant, per a la vida de tants, és “incòmode”. Però això no significa pas que hagi de ser insuportable. —El seu zel mai no ha de ser amargant; la seva correcció mai no ha de ser feridora; el seu exemple mai no ha de ser una bufetada moral, arrogant, a la cara del proïsme».^[10]

Avui, com ahir, per accedir a la misericòrdia de Déu cal colpejar-se el pit i reconèixer-se pecador, cosa que de vegades requereix un recorregut lent i pacient, primer en cadascun de nosaltres... Com n’és d’important

que, al llarg de la vida, tots puguem tenir al costat amics que, al mateix temps que ens comprenen, ens il·luminen amb paraules veritables. Perquè només la veritat ens fa lliures; només ella ens pot alliberar el cor (cf. *Jn* 8, 32), només amb ella ve realment l'alegria. I això és el que vol que dir evangelitzar: «es tracta sempre de fer feliç, molt feliç, la gent», perquè «la Veritat és inseparable de l'autèntica alegria».^[11]

Carles Ayxelá i José María García

^[1] J. Ratzinger, *Dios y el mundo*, Círculo de lectores, Barcelona 2011, 209-211.

^[2] Sant Josepmaria, *Camí*, núm. 34.

^[3] Sant Josepmaria, *Via Crucis*, 7.4.

[4] Sant Josepmaria, *Cartes*, VI.1973, núm. 12.

[5] Sant Josepmaria, *Camí*, núm. 54.

[6] Sant Josepmaria, *Forja*, núm. 103.

[7] Sant Josepmaria, *Solc*, núm. 46.

[8] Cf. *Camí*, núm. 396 i 397.

[9] Francesc, Ex. Ap. *Evangelii Gaudium*, núm. 44.

[10] Sant Josepmaria, *Forja*, núm. 578.

[11] Sant Josepmaria, *Solc*, núm. 185.

.....

pdf | document generat
automàticament des de <https://opusdei.org/ca-es/article/molt-humans-molt-divins-xiv-per-donar-llum-paraules-veritables/> (10/04/2026)